

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 23. Baptismum in Thessalia solu[m] Paschatis te[m]pore collatum
esse: vestigium in Paschate & Pentecoste baptizandi adhuc durare, &
quando, quibus ve causis hæc consuetudo desierit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

Pontificibus, & Concilijs pluries vetitum fuerit: palam est, in sola Pascha, & Pentecoste olim baptismum legitimè ministrari solitum fuisse.

Baptismum in Thessalia solum Paschatis tempore collatum esse, vestigium in Paschate, & Pentecoste baptizandi adhuc durare; & quando, quibusvis causis hac consuetudo defecerit.

CAP. XXIII.

NON inficior tamen, in Thessalia, dempta Pentecoste, solum Paschatis tempus celebrando baptismati congruens esse visum. Cuius mihi author est Socrates lib. 1. hist. cap. 21. cum inquit: *aliam præterea consuetudinem in Thessalia esse cognoui: nimirum ut diebus festi Paschatis duntaxat baptizent: ob quam causam omnes, paucis admodum exceptis, absque baptismo moriuntur.* Quod etiam Nicephori Callisti testimonium confirmat lib. 12. histor. Eccles. cap. 34. his verbis: *alius item in Thessalia mos fuit, ut Paschalibus tantum diebus baptismus perageretur: quapropter multi etiam eo sacramento non initiati decesserunt.* Verùm hic ipse ususnè potius, an abusus fuerit, aliorum malo esse iudicium. Apud nos sanè veteris consuetudinis multa inditia sunt. Nam Author antiquit. Luturgicar. tom. 3. de Sabb. sanc. tradit, mul-

Baptismus in solo Paschate in Thessalia olim in usu.

Baptismi in paschate, & pentecoste vestigia durant.

tis adhuc in Ecclesijs esse consuetudinem illo die solenniter aliquem baptizandi. sigillatim autem Romæ, sicut audio, Paschatis, & Pentecostes per uigilio in baptisterio Constantini apud S. Ioannem Lateranensem quotannis solenni ritu regenerationis mysteria celebrantur. Quod imitata pleraque primaria Ecclesia fuerunt, nostra præsertim, in qua pridie horum dierum Illustrissimus Archiepiscopus tres

Baptismus trium puerorum in paschate, & pentecoste Mediolani quàm uetus sit.

Canonici templi maximi Cardinales olim appellati Trib. pueris, qui Mediolani olim paschate, & pentecoste baptizabantur, Petri, Pauli, & Ioannis nomina imponi solebant.

pueros noua innocentia stola insignit. Cuius moris antiquitatem ex Beroldo colligere possumus cap. de Sabb. sanc. ubi Ecclesia Mediolanensis caeremonias enumerans, de baptismi sacramento hæc habet: *statim Archiepiscopus vadit ad alteram partem fontium, id est, ad Orientem, & duo Cardinales, id est, minor presbyter, & minor diaconus intrant fontes, & tres custodes obseruatores de octo minoribus querunt tres pueros per Ecclesiam, si possunt inuenire, qui uocentur unus Petrus, secundus Paulus, tertius Ioannes, & porrigere debent Cardinalibus, qui sunt in fontibus. & ipsis Cardinalibus tenentibus pueros, Archiepiscopus interrogat eos: quid uenistis facere? Resp. Venimus baptizari. Atque hanc auctoritatem si quis suo momento ponderare uoluerit: non modò, quod huius loci est, intelliget, tribus pueris, qui baptismi nota ob signabantur, Petri, Pauli, & Ioannis nomen indi solitum fuisse: uerùm etiam Canonorum, ædis primaria decus, atque amplitudinem agnoscerit: quos augustissimo Cardinalium nomine appellatos esse, perspicuum est. De quo nos alias pluribus: cum Ecclesia Mediolanensis Metropolim, ritus, &*

reliqua persequemur. Nunc, quod restat de veteris consuetudinis vestigio, dicimus, id satis euidenter ostendi frequentibus horum dierum precibus, quas pro baptizatis & in re diuina, & statis ab Ecclesia precibus quotidie fundimus. Hæc consuetudo vsque ad tempora Caroli Magni, Ludouici Pij, filijque eius Lotharij passim in omnibus Ecclesijs integra, & inuiolata permanfit. Quod indit eorum leges ab Ansegiso collectæ, co-riprores multi, Albinus Flaccus, Vualtrabo, Rabanus Maurus, & Concilij Lourensis Patres locis supra allatis. Post hos nullus, quem ego sciam, baptismi in Paschate, aut Pentecoste meminit. Quod argumento est, ab eo tempore veterem consuetudinem abrogatam esse: captaque passim, & quocunque tempore baptismi sacramenta conferri. Et quamuis nullus de eo canon existat: tamen Theophylactus, non incelebris inter Latinos author, qui anno salutis humanæ DCCCC. floruit, quotidiani baptismatis usum ad cap. 10. Luc. docet his verbis: *quotidie qui baptizantur, liberantur à vulneribus anime oleo quidem unguenti uncti, statim autem communicantes, & diuini sanguinis participes sunt.* Nec mihi negocium facessit apud Iodocum Coccium Conradi à Lichtenau loci in Cronie. ann. MCXXIII. vbi Ottonem quendam Episcopum Paschatis, & Pentecostes baptismum populo indixisse, refert: *Ottonis* (Conradi verba sunt) *Eambergensis Episcopus Potærianis à se conuersis iniunxit, ut infantes suos*

Consuetudo baptismi in Paschate, & Pentecoste quoad durauerit.

in sabbato sancto Pascha, & Pentecostes cum candidis, & cappa, que dicitur vestis candida, & patroni comitantibus ad baptismum deferant, eosque veste innocentia indutos, per singulos dies usque in octauum diem eiusdem sabbati celebrationi diuini officij interesse sinant. Nam illud singulare quiddam est, ex quo vniuersalis Ecclesie consuetudo non probatur. præterquam quod dici potest, Episcopum illum loqui solum de ijs, qui proxime Paschatis, & Pentecostes festiuitatibus in lucem edebantur: quos consilij erat ad ipsas referuare. sicut postea Concilium Colonienle monuit cap. 14. Verba verò Ruperti Abbatis lib. de Diuin. Offic. cap. 20. idcirco in singulis adspargimur Dominicis, quia in sacrosancta prima huius Dominica vespera (hoc est, Paschatis) vniuersaliter sancta celebrat Ecclesia: non de baptismo, sed de aquæ baptismalis consecratione sumenda sunt: vt ex ijs, quæ antecedunt, & subsequuntur, quis facile intelliget. Et, si rursus obijcias Hugonis à S. Victore testimonium lib. de specialib. Miss. obseruat. cap. 35. dicens: in vigilia Pentecostes celebratur baptismus, id quod Dominus ascensurus in cælum, promisit discipulis suis, dicens: baptizabimini spiritu sancto non post multos hos dies, scilicet post decem; quod & factum est. Hac de causa celebrat Ecclesia baptismum decima die post Ascensionem, vt catechumeni nostri baptizentur spiritu sancto, sicut & ipsi Apostoli: ita illud interpretari oportet, vt non sui temporis ritus, sed antiquos referre voluisse, intelligamus. Quomodo ad similia Patrum testimonia patet responsio. Causa eius mutatio

Qui appetente paschate, vel pentecoste nascuntur, eorū baptismum vsque ad ipsa solennia differri, consilij est.

Act. x.

nis fuit communis vitæ periculum: quod ple-
 rique sine baptismo vita fungebantur. Itã mi-
 hi videtur præmonuisse S. Basilius lib. exhor-
 tat. ad baptis. cùm de Paschatis die loquens
 in differentes longius salutis suæ mysterium
 itã inuehitur: quando Christianus eris? quando te
 nostrum esse cognoscemus? anno superiore hunc diem
 præstolabare: nunc iterum futurum expectas? vide,
 ne longiorem tibi vitam pollicendo, spe decidas. nes-
 cis, quid crastina sit aduectura. Socrates verò e-
 tiam lib. 1. histor. cap. 21. & Nicephorus Calli-
 stus lib. 12. cap. 34. eandem causam afferre vi-
 dentur; dum referunt, in Thessalia quã plu-
 res absque baptismo perijsse: quod is solum-
 modo Paschæ diebus administrari soleret.
 Prioris verba hæc sunt: aliam præterea consuetu-
 dinem in Thessalia esse cognoui: nimirum ut diebus
 Paschatis dumtaxat baptizent. ob quam causam
 omnes, paucis admodum exceptis, absque baptis-
 mate moriuntur. Alter verò sic: Item in Thessalia
 mos fuit, ut Paschalibus tantum diebus baptismus
 perageretur: quæ propter multi etiam eo sacramento
 non initiati decesserunt. Verùm de hac re satis a-
 perta fit significatio in his Ruperti verbis lib. 4.
 de Diuin. Offic. cap. 18. postquam Christianitas
 creuit: quia periculosum erat, tantam multitudinem
 differre, propter occasiones mortis, visum est sanctæ
 Ecclesie passim indulgentia baptizandi concessa, im-
 mo oblata, cuncta anteuenire pericula. Est illa præ-
 terea causa, cur baptismus in Paschate, vel
 Pentecoste desierit: ut vaferrimo humani ge-
 neris hosti, cuius infinita sitis hominum strati-
 gibus insaturabiliter expletur, diuinis præsidijs

Baptismus
 in solo pas-
 chate, vel
 pentecoste
 cur cessa-
 uit.

Secunda
 causa, cur
 baptismi
 tempus mu-
 tatum sit.

confirmati, fortius resistere possimus. Nam inter omnes, de vera religione rectè sentientes, manifestè constat, minus eos, qui Christiana sacra susceperunt, quam qui nefarie Idolorum superstitioni sunt addicti, ad peccandum allicere, diabolo permissum esse: & quò citius baptismi sacramentum administratur, eò minorem moram, & impedimentum Spiritui sancto inferri. Hanc ego mutandi temporis causam, à Ioannem Echium secutus, in medium attuli, haud sanè ignarus, eam multum minimè probatum iri. sed viro erudito à me, præsertim in re probabili, temere fides abroganda non fuit. Addit Pamelius in Tertulian. lib. de baptis. ex negligentia subinde vel parentum, vel presbyterorum, quibus ea cura incumberebat, baptismi tempora mutata esse.

a Homil.
12. de bap.

Tertia causa baptismi temporis mutandi.

Baptismum ante nonum diem conferri, cautum est.

Moscovita quadragesimo die natos filios baptizant.

Moscovitarum ceremonie erga natos infantes.

Quod verum sit nec nò, eruditi lectoris iudicio relinquo. Sanè, ex quo ea tempora mutari, SS. Patribus est visum, omnes in id toto peccore incubuerunt, ut nati infantes in Ecclesiam quam primùm, aut omnino ante nonum diem ad baptismum deferrentur. Qua de re multis in locis, præsertim Concilio Prouinciali Mediolanensi cautum est: seruaturquè inuoluntè apud omnes, præter moscouitas, qui quadragesimo ab ortu die infantes ad fontem æternæ salutis exponunt. Ut apud Sigismundum Liberum de reb. Moscouit. cap. de baptis. legitur in hæc verba: *nato infante, mox accersitur sacerdos ante ianuam habitationis, in qua est puerpera, certus stando recitat orationes, pueroquè nomen imponit. Deinde quadragesimo communiter die, nisi*

forte puer agrotet, defertur in Templum, & bapti-
zatur, & ter in aquam totus Immergitur.

De Baptismi die.

CAP. XXIII.

ET si de baptisimi tempore, quodnam Eccle-
siae nascentis primordio fuerit, capitibus
precedentibus satis, superquè dictum est: ta-
men, quia Paschatis, & Pentecostes solennia
olim octo dierum spatio claudebantur, opera
pretium me facturum existimaui: si, quinam
ex illis celebrando baptisimati esset praefinitus,
veterum scriptorum testimonijs comproba-
uero. Qua in re, mirifica, ac propè singu-
laris omnium consensus est. Vix enim, qui
neget, id Paschatis, & Pentecostes perui-
gio factitatum esse. Proinde Sanct. Ioannes
Chrysostomus Epistol. ad Innocent. Pap. quæ
in eius vita per Palladium scripta inserta est,
Arianæ persecutionis vim, & acerbiteriam
referens, mulieres, quæ Paschali sabbato, vt
baptizarentur, vestes exuerant, nudas fugam
arripuisse, scribit his verbis: *repente multitudo
militum ipso magno sabbato, cum iam in vespere
vergeret dies, Ecclesias ingressi, clerum omnem, qui
uobiscum erat, per vim eiecerunt, armisque vene-
randa obsidebantur altaria. Mulieres, quæ intra Ec-
clesiam, vt baptizarentur, sese veste nudauerant, per id
temporis nuda fugiebant, metu acerbissima huius cõ-
mitionis impulse.* Paulinus verò Nolanus in vit.

Paschatis,
& Pentecostes so-
lennia du-
rabant o-
cto diebus.

Baptismus
dabatur in
peruigilio
Paschatis,
vel Pentecostes.